

Representantforslag 61 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Hans Fredrik Grøvan, Olaug V. Bollestad og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:61 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Fredrik Grøvan, Olaug V. Bollestad og Kjell Ingolf Ropstad om å oppheve muligheten for kommunalt forbud mot tigging

Til Stortinget

Bakgrunn

I 2014 innførte Stortinget etter forslag fra regjeringen og med støtte fra Senterpartiet en mulighet for kommunalt forbud mot tigging. Regjeringspartiene og Senterpartiet inngikk samtidig avtale om at det også skulle innføres et nasjonalt forbud. Den 5. februar 2015 valgte Senterpartiet å trekke sin støtte til et nasjonalt forbud og begrunnet det blant annet med at: «høringen avklarer at dagens lovverk er godt nok til å bekjempe menneskehandel og kriminalitet».

I 2005 besluttet et samlet storting å oppheve tiggforbudet med bakgrunn i blant annet at fattigdom må møtes med andre virkemidler enn straff. I Innst. O. nr. 10 (2005–2006) uttalte en samlet justiskomiteé blant annet:

«Komiteen viser til at det under behandlingen av ny generell del av straffeloven i Ot.prp. nr. 90 (2003–2004), er lagt til grunn at skadefølgeprinsippet bør være utgangspunkt og grunnvilkår for kriminalisering. Som departementet legger vekt på i sin begrunnelse for lovforslaget, bør handlinger som i vår tid ikke er egnet til å medføre skade eller fare for skade, avkriminaliseres.

Komiteen viser til at høy levestandard og godt utbygde velferdsordninger har gjort at tigging har vært et lite problem de siste tiår. Dette til tross for at antallet som ber forbi passerende om penger, de siste årene har økt noe i de største byene. Komiteen vil i likhet med departementet fremheve viktigheten av at tigging avkriminaliseres først og fremst av hensyn til at

de som tigger ofte er i en vanskelig livssituasjon. Komiteen viser til at for å unngå at medmennesker skal tigge er det et viktig mål å redusere fattigdom. Videre vil komiteen vise til at det bør benyttes sosialpolitiske virkemidler, ikke kriminalpolitiske, for å gjøre noe med utfordringen knyttet til tigging.»

Forslagsstillerne viser til at det på tidspunktet da løsgjengerloven ble opphevet, var tiltakende forekomst av tigging i de største byene i Norge. Etter forslagsstillerens mening kan det ikke påvises store forskjeller fra utfordringer den gang knyttet til tigging sammenlignet med dagens situasjon, selv om det er blitt flere tilreisende tiggere nå. Utgangspunktet for tiggerne selv, den sosiale nøden, er fremdeles den samme, og må løses med andre virkemidler enn straff.

Det er ikke dokumentert noen sammenheng mellom tigging og kriminalitet, slik det også fremkom i Prop. 83 L (2013–2014) og i tilbakemeldingene fra landets politidistrikter. Uansett er det andre kriminalpolitiske virkemidler enn forbud mot tigging som vil avdekke og bekjempe menneskehandel og organisert kriminalitet.

Det finnes de som både tigger, begår kriminalitet og/eller forstyrrer ro og orden. Politiet kan og må løse dette med gjeldende lov for å kunne begrense tigging med dagens kriminalpolitiske og ordensmessige virkemidler.

Hordaland politidistrikt innførte i 2010 meldepikt for tiggere, noe som har redusert antall tiggere. I tillegg har det medført at de har fått oversikt over de som tigger og dermed lettere kan påse at de som tigger ikke blir utsatt for menneskehandel eller annen kriminalitet. Det viser at politiet har de virkemidler de trenger for å møte dagens utfordringer, og at et tiggforbud dermed ikke er nødvendig.

Forbud mot tigging løser ikke de sosiale utfordringene som mange av de som tigger i Norge i dag

står overfor. De fleste av de som tigger er enten rusmisbrukere eller tilreisende personer fra Øst-Europa. Hvert enkelt menneske har sin historie og sine utfordringer og må etter forslagsstillernes mening møtes med andre virkemidler enn straff for å kunne komme seg ut av den nøden som de er i. Det er derfor blant annet viktig med internasjonalt samarbeid for på den måten å hjelpe dem som er i nød på en god måte.

Forslagsstillerne viser til at regjeringen i Prop. 83 L (2013–2014) i noen grad drøfter hvorvidt et tiggeforbud kan være i strid med ytringsfriheten som er hjemlet i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 10. Blant annet påpekes det at:

«Med det vide nedslagsfeltet EMK artikkel 10 er gitt i EMDs praksis kan det argumenteres for at det å be forbipasserende om penger eller annen hjelp trolig også vil være omfattet, selv om det kan sies å være i randsonen for den type ytringer som er beskyttet av bestemmelsen. Med det vide ytringsbegrep som EMD har lagt til grunn, må i så fall også enhver form for tigging anses som en ytring, enten det skjer verbalt, skriftlig eller gjennom kroppsspråk. Det kan nevnes at den østerrikske forfatningsdomstol i to dommer av 30. juni og 6. desember 2012 har kommet til at lokale, generelle tiggerforbud er i strid med retten til ytringsfrihet i EMK artikkel 10.»

Videre presiseres det i proposisjonen de vilkårene som må være oppfylt for at man kan begrense borgernes ytringsfrihet. Etter EMK artikkel 10 nr. 2 må inngrepet være foreskrevet ved lov, ha et særlig formål og være nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, territoriale integritet eller offentlige trygghet for å forebygge uorden og/eller kriminalitet. Etersom bare noen få politidistrikt melder om at det enkelte steder i noen grad forekommer aggressiv tigging, synes det ikke å være grunnlag for å konkludere med at det er nødvendig å innføre et tiggeforbud for å forebygge uorden eller kriminalitet.

Forslagsstillerne mener derfor at det ikke er riktig med adgang til kommunale tiggeforbud. Det bør fremdeles være en mulighet for å kreve meldeplikt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve muligheten for kommunale forbud mot tigging.

10. februar 2015